

Szanowni Panowie Senatorowie Stosowanie zakwestionowanego przez Trybunał Konstytucyjny przepisu skutkowało wydawaniem przez ZUS w okresie od 1 stycznia 2013 r. do ogłoszenia w dniu 6 marca 2019 r. wyroku, decyzji przyznających emeryturę powszechną emerytkom urodzonym w 1953 r., której podstawa brutto była pomniejszana o sumę kwot pobranych świadczeń. W efekcie takiego sposobu wyliczania wysokość emerytury powszechnej zawsze była niższa od dotychczasowej emerytury wcześniejszej, W decyzji przyznającej prawo do emerytury powszechnej znajduje się zapis o zawieszeniu emerytury powszechnej. Zapis decyzji, że przyznano ubezpieczonym emeryturę powszechną, a następnie świadczenie zawieszono, ponieważ jest mniej korzystne niż dotychczasowe, jest pozaprawny. Podkreślenia wymaga fakt, że wprowadzenie od 01.01.2013 r. nowej regulacji w zakresie zmiany sposobu ustalania wysokości emerytury powszechnej nastąpiło już po nabyciu uprawnień do emerytury wcześniejszej, co miało miejsce do końca 2008 roku. Zatem zainteresowane w chwili przejścia na emeryturę wcześniejszą nie mogły przewidzieć, że decyzja ta zaważy w przyszłości na wysokości należnej im emerytury powszechnej. Wprowadzenie niespodziewanej regulacji prawnej w 2013 roku niekorzystnie zmieniło sytuację wcześniejszych emerytek, które mogły dopiero po 1 stycznia 2013 r. przejść na emeryturę powszechną. W ten sposób odebrano im wcześniej zagwarantowane prawa. Skutki przejścia na emeryturę wcześniejszą w kontekście niespodziewanej zmiany przepisów od 2013 roku w realny i niestety, niekorzystny sposób decydują o obecnej jakości życia tych emerytek. Emerytki 1953 r wpadły w tzw. pułapkę prawną, którą zakwestionował Trybunał Konstytucyjny. Wcześniejsze emerytki, składając po 1 stycznia 2013 r. wniosek o emeryturę powszechną liczyły, wzorem swoich poprzedniczek, na wzrost wysokości wypracowanego świadczenia. W zdecydowanej większości nie posiadały one obiektywnej wiedzy, iż pobierane emerytury wcześniejsze zostaną im odliczone po przyznaniu emerytury powszechnej (doradcy emerytalni uspokajali, że w takiej sytuacji zawsze wypłacane jest świadczenie korzystniejsze a to była tylko informacja częściowa), nie wiedziały, że złożony wniosek zamrozi zgromadzone składki i kapitał początkowy, nie były informowane o możliwości wycofania wniosku o emeryturę powszechną i możliwości bezkarnego pozostawiania nawet po osiągnięciu wieku emerytalnego, na emeryturze wcześniejszej. Feralną sytuację ugruntował niedostateczny sposób informowania przez ZUS emerytów o wprowadzonych zmianach, brak rzetelnego wyjaśnienia skutków podejmowanych decyzji, w szczególności w zakresie złożenia po 1 stycznia 2013 r. wniosku o emeryturę powszechną, oraz nieistniejący w praktyce system doradztwa emerytalnego, wyrządzając krzywdę wielu starszym dzisiaj kobietom, które zostały pozbawione szansy na godniejszą emeryturę powszechną. Potwierdzeniem tego jest chociażby znaczący odsetek pokrzywdzonych pań o różnym poziomie wykształcenia, który nie może być kwestią przypadku. Obecnie, po wyroku Trybunału Konstytucyjnego, szukają one sprawiedliwości w Sądach i czekają na ustawowe rozwiązanie problemu. Nie należy również zapominać, że w większości przypadków w ówczesnej, delikatnie mówiąc trudnej sytuacji na rynku pracy, decyzja o przejściu na emeryturę wcześniejszą nie była kwestią przywileju, jak to się dzisiaj głośno podkreśla, lecz stanowiła przysłowiową ostatnią deskę ratunku i jedyną szansę na jakiegokolwiek środki do życia dla kobiet w wieku 55+. Emerytki podjęły również intensywne działania w zakresie informowania, bardzo często na przykładzie własnych sytuacji, wszystkich mających wpływ na kształt ustawy naprawczej, w szczególności przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej, Rzecznika Praw Obywatelskich, o rzeczywistych skutkach wprowadzonej od 1 stycznia 2013 r. zmiany przepisów ustawy emerytalnej. Informowały również o różnych sytuacjach emerytek, które wystąpiły po ogłoszeniu wyroku TK w sprawie P 20/16. Działania te miały na celu wypracowanie jak najlepszej/optymalnej i kompleksowej ostatecznej wersji ustawy naprawczej. Po ogłoszeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. zaistniała możliwość wznowienia postępowań zakończonych niekorzystną decyzją w sprawie błędnie, z naruszeniem prawa, wyliczonej emerytury powszechnej. ZUS na wnioski emerytek uchyla bezprawne decyzje i dokonuje przeliczenia wysokości emerytur, ale tylko w tych przypadkach, w których nie minęło 5 lat od doręczenia decyzji o przyznaniu emerytury powszechnej. Przeliczenie to polega jedynie na niepomniejszaniu emerytury brutto o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych. Do wyliczeń ZUS przyjmuje zamrożone od nawet 6 lat zgromadzone składki i kwoty kapitału początkowego oraz wskaźnik dalszego trwania życia dla wieku 60+ (wynoszący ok 250 miesięcy), czyli wskaźniki właściwe dla daty złożenia wniosku o emeryturę powszechną, a nie dla aktualnego wieku emerytek (65+ i więcej) i faktycznej daty podjęcia wypłaty emerytury. W przypadku Pań, którym upłynęło 5 lat od doręczenia decyzji przyznającej emeryturę powszechną możliwość uchylenia decyzji i przeliczenia emerytury zgodnie z postanowieniami wyroku z 6 marca 2019 r. blokuje art. 146 Kodeksu postępowania administracyjnych. W tych przypadkach ZUS stwierdza jedynie, że decyzja została wydana z naruszeniem prawa. Warto podkreślić, że niektóre Sądy orzekają na korzyść emerytek zobowiązując ZUS do przeliczenia świadczeń na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który daje delegację prawną do zmiany prawomocnej błędnie wydanej decyzji bez względu na upływ czasu. Od wyroków Sądów Okręgowych strony przegrane wnoszą apelacje. Część postępowań uległa zawieszeniu w oczekiwaniu na zapowiadaną ustawę naprawczą. W niektórych wypadkach Panie się poddały, otrzymały niekorzystny wyrok. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż najlepszym wyjściem z zaistniałej sytuacji, byłoby uchwalenie odpowiedniej specustawy. Niezależnie od ostatecznej decyzji w zakresie rodzaju ustawy, która dokona wdrożenia postanowień

wyroku Trybunału Konstytucyjnego, uważamy, że powinna ona obejmować zakresem swoich regulacji wszystkich pokrzywdzonych wcześniejszych emerytów, wobec których zastosowano niekonstytucyjny przepis do obliczenia emerytury powszechnej. Dla pełnego wdrożenia postanowień wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. koniecznym jest zapewnienie wszystkim poszkodowanym: 1. uchylecia decyzji o przyznaniu emerytury powszechnej osobom, wobec których zastosowano niezgodny z Konstytucją RP przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, nakazujący pomniejszanie podstawy obliczania emerytury powszechnej o sumę kwot pobranych świadczeń 2. możliwości wycofania wniosków o emeryturę powszechną, złożonych przed ogłoszeniem wyroku w sprawie P 20/16 oraz możliwości ponownego złożenia wniosku po wejściu w życie ustawy naprawczej 3. ustalenia wysokości emerytury powszechnej z uwzględnieniem zwaloryzowanych na 2019 r. kwot składek emerytalnych i kapitału początkowego oraz wskaźnika długości życia adekwatnego do obecnego wieku emerytek (65+ i więcej, jak również faktycznego terminu wypłaty emerytury powszechnej. Ustawa powinna jednoznacznie wskazywać sposób obliczenia wysokości emerytury Szanowni Senatorowie, naznaczeni niechlubnym doświadczeniem, szczególną troskę przykładamy do konieczności zwiększenia poziomu i rzetelności informowania przez ZUS emerytów o ich prawach oraz o skutkach podejmowanych decyzji w zakresie świadczeń emerytalnych. Zależy nam na tym, aby emeryt od doradcy emerytalnego w ZUS otrzymywał pełną i rzetelną informację dotyczącą danej sytuacji, w której znajduje się emeryt a nie musiał samodzielnie śledzić zawitych, nieprzyjaznych przeciętemu człowiekowi przepisów prawnych przed udaniem się do placówki ZUS. Uważamy również, że decyzje wydawane przez ZUS powinny zawierać dokładne i pełne przywołanie poszczególnych przepisów prawnych a nie tylko ogólnych, jak np. przywołanie ustawy emerytalnej (tego przecież wymaga Kodeks Postępowania Administracyjnego) oraz informacje o możliwości wycofania wniosków. Niniejsze pismo jest wyrazem nadziei skrzywdzonych emerytek, które rzetelnie zapracowały na swoje emerytury, na dostrzeżenie i skuteczne rozwiązanie problemu oraz na naprawę wyrządzonych krzywd poprzez realne i kompleksowe rozwiązania. Ustawa powinna być jasna i przejrzysta, by w tej sytuacji ZUS nie mógł manipulować i interpretować po swojemu żadnego z paragrafów. Wierzę, że Senat i Senatorowie zadbają o to, żeby tym razem sprawiedliwości stało się zadość. Ponadto Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, że ustawodawca powinien wprowadzić odpowiednie regulacje w celu zagwarantowania jednolitych zasad zwrotu świadczeń należnych uprawnionym. Dlatego emerytki cały rocznik 1953 powinien być jednakowo potraktowany. Z poważaniem D.Z.